

Makrellstørje

Foto: Brian J. Kerry

Status og råd

Bestanden av makrellstørje viser nå gjentatte positive tegn til gjenoppbygging med redusert fiskedødelighet både for voksne og juvenile, i tillegg til brukbar rekruttering fra 2003- og 2009-årsklassene. Vitenskapskomiteen i Den atlantiske tunfiskkommisjonen (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas, ICCAT) anbefaler å følge forvaltningsplanen for østlig makrellstørje som innebærer en totalkvote på 19 296 tonn for 2016. Basert på oppdatert bestandsestimater for makrellstørje i 2014, ble totalkvotene blant 48 medlemmer under ICCATs kommisjonsmøte i november 2014 ved konsensus satt til 16 142 tonn for 2015, 19 296 tonn for 2016 og 23 155 tonn for 2017. Det potensielle langtidsutbyttet for østlig makrellstørje er estimert til om lag 50 000 tonn årlig. På tross av forbedringer i datamengde og -kvalitet de siste få årene, gjenstår det betydelige databegrensninger i de siste bestandsberegningene på østlig makrellstørje. Betydelig underrapportering av totalfangster var tydelig, spesielt fra 1998–2007. ICCAT har kun fulgt den vitenskapelige rådgevingen de siste få årene.

Fiskeri

På 1950- og 1960-tallet var Norge en betydelig fiskerinasjon på østlig makrellstørje, med årlige fangster fra mindre enn 1000 tonn til nesten 15 000 tonn. Fisken ble fanget først med harpun, deretter snurpenot, og var et av våre viktigste fiskerier, spesielt på 1950-tallet. I uminnelige tider har kjønnsmoden makrellstørje fra 4–20 år, tilsvarende fisk på om lag 30 kg til mer enn 470 kg, besøkt norskekysten fra Oslofjorden til Troms fra juli til oktober. Makrellstørja ble hovedsakelig tatt med snurpenot langs hele kysten fra Oslofjorden til Varangerfjorden, men med et klart tyngdepunkt på Vestlandet, spesielt utenfor Rogaland og Hordaland. De største individene svømmer raskest og vandrer også lengst. Makrellstørja var en vanlig gjest frem til slutten av 1970-tallet, men det ble stadig færre fisk som fant veien til norskekysten. I 1986 var dette fisket foreløpig historie. Satellittmerker fra makrellstørje og fangster viser at makrellstørja er på vei tilbake til norske farvann i Norskehavet, og stor størje ble fanget med line ved Island høsten 2012 og 2014. På grunn av vitenskapelig dokumentert bedring i bestandsutviklingen gjenåpnet Norge i 2014 fisket etter makrellstørje i norsk økonomisk sone (NØS). Norges kvote på makrellstørje var 36,57 tonn for 2015. Det ble fanget om lag 8,4 tonn makrellstørje som bifangst i norske farvann i 2015. Den norske kvoten er satt til 43,71 tonn i ICCAT for 2016.

Makrellstørja fiskes hovedsakelig med snurpenot og line, men også med stang, drivgarn og fiskefeller. Makrellstørje er en veldig god matfisk som er svært ettertraktet, spesielt til det internasjonale markedet for rå fisk, til sushi og sashimi. Arten har stor økonomisk betydning i sine viktigste utbredelsesområder. En enkelt makrellstørje kan omsettes for flere millioner kroner, og verdensrekorden ble satt i januar 2013 for én størje, omsatt på Tsukiji fiskemarked i Tokyo for utrolige 10 millioner norske kroner.

ØSTLIGE ATLANTERHAVET OG MIDDELHAVET

Makrellstørje – *Thunnus thynnus* – Bluefin tuna

Familie: Scombridae (makrellfamilien)

Gyteområde: Østlig makrellstørje gyter i varme farvann (> 24 °C) på spesifikke og avgrensede lokaliteter i Middelhavet rundt Balearene, Sicilia, Malta, Kypros og i libyske farvann.

Oppvekstområde: Middelhavet, kysten av Portugal og Biscaya

Maks størrelse: > 3 m og mer enn 500 kg

Levetid: 20–30 år

Føde: Krepsdyr, småfisk og blekksprut som ung, deretter stimfisk som makrell, sild, kolmule, ansjos, tobis og brisling som voksne.

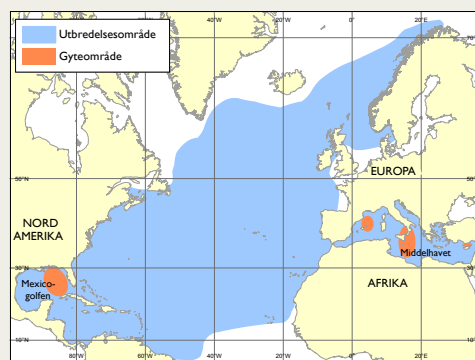
Nøkkeltall:

TOTALKVOTE / NORSK KVOTE 2016: 19 296 tonn / 43,71 tonn

TOTALKVOTE / NORSK KVOTE 2015: 16 142 tonn / 36,57 tonn

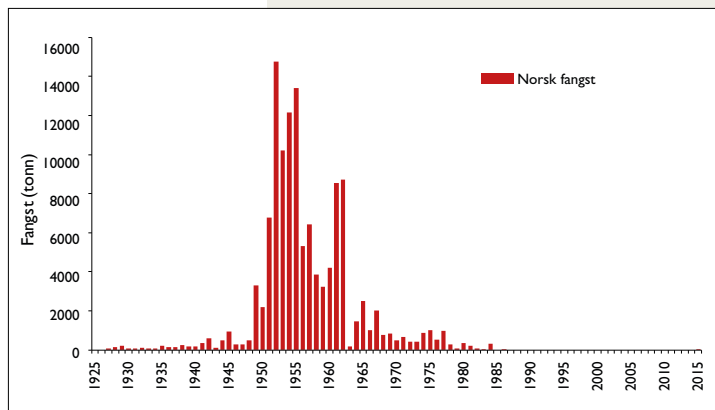
NORSK FANGSTVERDI 2015: 2,4 mill. kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2015: Ingen eksport

Fakta om bestanden:

Makrellstørje er den aller største tunfiskarten på kloden, og er utbredt over hele Nord-Atlanteren og Middelhavet. Størja kan svømme 70 km/t, krysse Atlanterhavet på 50 dager og dykke ned til 500–1000 meters dyp. Den østlige makrellstørja gyter om våren i mai–juni, primært på tre gytelokaliteter i Middelhavet. Siden legger den ut på næringsvandring i Middelhavet og Atlanterhavet. Sild, makrell og annen stimfisk er viktigste føden ved siden av blekksprut og krepsdyr. Østlig makrellstørje blir kjønnsmoden 4 år gammel og er da over 1 meter lang.

Norske fangster av makrellstørje.
Reported Norwegian catches of Atlantic bluefin tuna.